

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/309/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8101899523
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8101899523.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcov 1/ J. Z., trvale bytom H. XXX, 2/ W. X., trvale bytom H. XXX, 3/ U. Z., trvale bytom M. XX, Z., 4/ X. M., trvale bytom F. XX, R., t.č. Z. XXXX R., 5/ V. Z., trvale bytom H. XXX, všetci právne zastúpení Advokátskou kanceláriou BABIN, PETKO & partners, s.r.o., Hlavná 29, Prešov, IČO: 47253177 proti žalovanému Steelcore s.r.o., so sídlom Staničná 15, 082 21 Veľký Šariš, IČO: 45 967 661 právne zastúpený Advokátskou kanceláriou GRABAN TORMA & PARTNERS s.r.o., Vodná 3, Košice, IČO: 36730564, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o odvolaní žalobcov aj žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 16C 246/2001-478 zo dňa 22.06.2015 jednohlasne takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok súdu prvého stupňa a v r a c i a vec na ďalšie konanie a rozhodnutie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd žalobu zamietol. Žalobcom v 1/ - 5/ rade uložil povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 2,050,28 eur (200 eur preddavok na znalecké dokazovanie, 1.850,28 eur trovy právneho zastúpenia) na účet právneho zástupcu žalovaného do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Prvostupňový súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že pôvodný žalobca F. Z. sa domáhal určenia, že nehnuteľnosti v k.ú. H., a to parcela KN E XXX/X-orná pôda o výmere 6632 m2 patrí do dedičstva po nebohých W. Z. a X. Z., rod. F.. Prvostupňový súd v poradí prvým rozsudkom sp. zn. 16C 246/2001 zo dňa 27.4.2011 žalobu zamietol. Krajský súd v Prešove po podanom odvolaní napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a nariadil vo veci skúmanie naliehavého právneho záujmu.

Žalobcovia naliehavý právny záujem pred prvostupňovým súdom odôvodnili tým, že ich právni predchodcovia W. a X. Z. nadobudli svoje vlastníctvo k spornému pozemku originálnym spôsobom a to výmerom z 26.3.1948. Išlo o časť parcely č. XXX/X o výmere 6623 m2 - roľa, k.ú. H.. Nebohí W. a X. Z. sa ujali užívania tejto nehnuteľnosti ako svojho vlastníctva. Následne ju vniesli do poľnohospodárskeho družstva. Po roku 1989 syn nebohých F. Z. zistil, že nehnuteľnosť nebola predmetom dedičského konania a tak sa rozhodol vec riešiť osvedčením u notára. Následne žalobcovia zistili, že vlastníkom pozemku je iný subjekt, toho času žalovaný. Preto majú naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva. Na veci nemôže nič zmeniť ani tá skutočnosť, že Pozemkový úrad v Prešove rozhodol o reštitúcii týchto pozemkov v prospech rodiny Q..

Rodina Q. získala na list vlastníctva tieto nehnuteľnosti v reštitučnom konaní, kedy im tieto nehnuteľnosti boli vydané Pozemkovým úradom v Prešove pod č. jednanja 2356/92-BUJ/167, pričom tieto nehnuteľnosti následne reštituenti predali až sa ich vlastníkom stal žalovaný.

V priebehu konania žalobcovia upravili uplatnený nárok tak, že žiadali určiť, že W. Z. ku dňu smrti X.XX.XXXX a X. Z. rodená F. ku dňu smrti XX.XX.XXXX boli vlastníkami každý v podiele 1 k celku parcely č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoría o výmere 4109 m², k.ú. H., zapísané na LV č. XXX.

Prvostupňový súd zistil zo znaleckého posudku E. N., že parcela č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoría o výmere 4105 m² zapísaná na LV č. XXX k.ú. H. je sčasti totožná s parcelou XXX/X - Orná pôda o výmere 6623 m². Teda parcela C KN č. XXX/X vznikla z pôvodného prídelu evidovaného pod BX 6632 m².

Prvostupňový súd na daný právny vzťah aplikoval už aj s poukazom na predchádzajúce rozhodnutie odvolacieho súdu ust. § 80 písm. c/ O.s.p. a dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná. Pôvodný žalobca F. Z. nadobudol vlastnícke právo k parcele č. XXX/X-orná pôda o výmere 6632 m², ktorá bola pôvodne predmetom tohto konania osvedčením, ktorú parcelu následne predal E. L. Z.. Na parcelu bol založený list vlastníctva č. XXX. Následne túto parcelu F. Z. aj od E. L. Z. kúpil späť.

Súd ďalej zistil, že parcela č. 423/6 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 4109 m² zapísaná na LV č. XXX k.ú. H. je sčasti totožná s parcelou č. XXX/X - orná pôda o výmere 6623 m².

K predmetnej nehnuteľnosti je založené dvojité vlastníctvo, tá istá nehnuteľnosť je zapísaná v prospech dvoch vlastníkov.

Prvostupňový súd zistil, že pôvodný žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal naliehavý právny záujem na podanej žalobe. Právny predchodca žalobcov F. Z. nadobudol predmetné nehnuteľnosti v roku 1996 na základe vydržania a teda vlastnícke právo jeho právnych predchodcov zaniklo. Za stavu, že sa podanou žalobou jeho právní nástupcovia domáhajú určenia, že W. Z. ku dňu smrti 3.10.1971 a X. Z. rod. F. ku dňu smrti XX.XX.XXXX boli vlastníkami nehnuteľnosti, nemôžu mať právny záujem na takomto určení podľa § 80 písm. c/ O.s.p. Preto pre nedostatok naliehavého právneho záujmu bola žaloba zamietnutá.

O trovách konania prvostupňový súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Priznanú náhradu trov konania vo výške 2.050,28 eur vyčíslil ako preddavok na znalecké dokazovanie vo výške 200 eur a trovy právneho zastúpenia pri neurčitej hodnote sporu. Vo všetkých prípadoch, kde predmetom konania je konanie o určenie, že vec patrí do dedičstva, nemožno pri výpočte základnej sadzby tarifnej odmeny vychádzať z ceny veci, ale základnú sadzbu tarifnej odmeny určiť s poukazom na ust. § 11 ods. 1 písm. a/ vyhl. č. 655/2004 Z.z. Preto pri stanovovaní odmeny prvostupňový súd vychádzal z tejto sadzby a celkove vyčíslil trovy právneho zastúpenia na 1.541,90 eur + 20 % DPH, čo spolu predstavuje 1.850,28 eur. Uvedené je aj pri pripočítaní režijného paušálu, cestovného a náhradu za stratu času. Tieto trovy nariadil uhradiť na účet advokáta podľa § 149 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podali odvolanie žalobcovia, ktorí žiadali, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové prejednanie, resp. aby rozsudok zmenil a žalobe vyhovel. Uplatnili si náhradu trov odvolacieho konania.

Žalobcovia v odvolaní poukázali na to, že nebohí W. a X. Z. nadobudli svoje vlastníctvo na základe výmeru zo dňa 26.3.1948. Toto vlastníctvo do ich smrti nikto nikdy zákonným spôsobom nespochybnil a vlastníctvo k spornej nehnuteľnosti nestratili. Právny predchodca žalobcov F. Z. sa snažil po roku 1989 vyriešiť vlastníctvo svojich rodičov osvedčením. Právne úkony F. Z. žiadnym spôsobom však nezasiahli do existujúceho vlastníckeho práva jeho rodičov.

Namietali, že prvostupňový súd nezistil naliehavý právny záujem žalobcu na podanej žalobe. Poukázali však na to, že aj naďalej pretrváva dvojité vlastníctvo k spornej parcele a inak ako súdnym rozhodnutím nie je možné tieto okolnosti zmeniť. Na naliehavom právnom záujme žalobcov a na skutkových zisteniach nič neovplyvní okolnosť právoplatného reštitučného rozhodnutia Pozemkového úradu v Prešove. Právni predchodcovia žalobcov spornú parcelu užívali až do vnesenia do poľnohospodárskeho družstva, a pretože sporná parcela je evidovaná v prospech dvoch vlastníkov a to jednak v súbore E KN a v súbore C KN, je daný naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva právnych predchodcov žalobcov.

K odvolaniu žalovaných sa písomne vyjadrili žalobcovia, ktorí namietali absenciu obligatórných náležitostí odvolania, namietali nezrozumiteľnosť uvedenej správnosti napadnutého rozhodnutia a postupu súdu a popreli akýkoľvek naliehavý právny záujem na strane žalobcov na určení vlastníckeho práva. Uplatnili si trovy odvolacieho konania, ktoré vyčíslili.

Žalovaný v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie proti výroku o trovách konania, keď poukázal na to, že predmetom konania je určenie, že nehnuteľnosť (vec) patrí do dedičstva. Zmenou žaloby v priebehu konania a nasledujúcim pripustením zo strany konajúceho súdu sa predmetom konania stalo určenie vlastníckeho práva. Prvostupňový súd nesprávne vychádzal pri rozhodovaní o trovách konania podľa § 11 ods. 1 písm. a/ vyhl. č. 655/2004 Z.z., keď mal vychádzať tak, ako to uviedol Ústavný súd SR vo veci II.ÚS/583/2013, alebo I.ÚS/119/2012 a prípadne aj uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5MCdo 17/2010 z oceneľnej hodnoty sporu, teda z ust. § 10 ods. 2 tejto vyhlášky. Uplatnil si trovy odvolacieho konania.

Odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich v ust. § 10 ods. 1 O.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. 212 O.s.p., vo veci nenariadil odvolacie pojednávanie, čo je v súlade s ust. § 214 ods. 1, 2 O.s.p. a zistil, že rozsudok súdu prvého stupňa nie je správny. Prvostupňový súd nesprávne vyhodnotil aplikáciu ust. § 80 písm. c/ O.s.p. a taktiež nesprávne rozhodol o výške odmeny s poukazom na nesprávnu aplikáciu vyhlášky č. 655/2004 Z.z.

Vo vzťahu k predmetu konania je potrebné uviesť, že podľa § 80 písm. c/ O.s.p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Preukázanie naliehavého právneho záujmu je predpokladom úspešnosti žaloby o určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, teda určovacej žaloby. Naliehavý právny záujem vyjadruje spôsob právnej ochrany, ktorej sa domáha súdnym rozhodnutím ten, kto má v konaní o určovacej žalobe aktívnu vecnú legitimitáciu proti osobe, kto je v požadovanom určení pasívne vecne legitimovaný. Naliehavý právny záujem je daný najmä tam, kde by bez tohto určení bolo ohrozené právo tvrdené v žalobe, alebo kde by sa bez tohto určení stalo jeho právne postavenie neisté.

Naliehavý právny záujem na požadovanom určení je daný len vtedy, ak je (objektívne vzaté) takéto konanie spôsobilé odstrániť stav právnej neistoty žalobcu alebo ohrozenie jeho práva. Ak navrhuje žalobca určenie svojho vlastníckeho práva k nehnuteľnosti alebo iného práva, ktoré sa zapisuje do katastra nehnuteľnosti, je na požadovanom určení vždy naliehavý právny záujem, ak má byť súdne rozhodnutie zaznamenané do katastra nehnuteľnosti.

V prejednávanej veci sa právny predchodca žalobcov domáhal určenia, že parcela č. 534/5-orná pôda o výmere 6632 m² patrí do dedičstva po nebohom W. Z. v 1 a po nebohej X. Z. v 1 podiele. V priebehu konania právny predchodca žalobcu zomrel, do konania nastúpili jeho dedičia, žalobcovia. V priebehu konania žalobcovia zmenili žalobu v rozsahu petitu tak, že žiadali určiť, že parcela č. 423/6-zastavaná plocha a nádvorie o výmere 4109 m² zapísaná na LV č. XXX, k.ú. H. patrí do dedičstva po nebohom W. Z. a X. Z., každý v podiele 1 k celku. Na záver žalobcovia petit upresnili tak, že uvedená nehnuteľnosť bola ku dňu smrti poručiťľa W. Z. dňa 3.10.1971 a ku dňu smrti X. Z. dňa 24.11.1973 vo vlastníctve u každého v podiele 1 k celku.

Naliehavý právny záujem v priebehu konania odôvodňovali existenciou výmeru o vlastníctve pôdy, ktorý nikdy nezanikol a ďalej tým, že bolo zistené, že na liste vlastníctva sú zapísané k uvedenej parcele aj iné osoby.

Prvostupňový súd v priebehu konania zistil, že parcela č. XXX/X bola vytvorená z parcely č. XXX/X, pričom v spise na čl. 24 sa nachádza výpis z LV č. XXX k.ú. H., podľa ktorého parcela č. XXX/X o výmere 6632 m² - orná pôda je vo vlastníctve právneho predchodcu žalobcov, pôvodného navrhovateľa F. Z.. V spise sa ďalej nachádza na čl. 419 výpis z listu vlastníctva č. XXX k.ú. H., podľa ktorého parcela č. XXX/X o výmere 4109 m² - zastavané plochy a nádvorie je evidovaná vo vlastníctve spoločnosti Steelcore, s.r.o., Staničná 15, Veľký Šariš. Ďalej sa v spise nachádza výmer o vlastníctve pôdy, podľa ktorej právni

predchodcovia žalobcovi získali do vlastníctva pôdohospodárske nehnuteľnosti okrem iného evidované pod B5 o výmere 0,6632 ha, o ktorých znalec skonštatoval, že ide o parcelu č. XXX/X v k.ú. H..

Z uvedeného vyplýva, že parcela č. 423/6-zastavaná plocha a nádvorie o výmere 4109 m² v k.ú. H. zapísaná na LV č. XXX bola vytvorená z časti tohto prídelu, teda žalobcovia si na tento pozemok robia nárok už aj s poukazom na list vlastníctva č. XXX, kde vlastníkom a evidenčne označeným je právny predchodca žalobcov pôvodný vlastník. Okrem toho k časti tejto parcely je vlastníctvo evidované momentálne na žalovaného.

Žaloba, ktorá je predmetom tohto konania o určenie, že W. Z. ku dňu smrti a X. Z. ku dňu smrti boli vlastníkami každý v podiele 1 parcely č. XXX/X, ktorá je zapísaná na LV č. XXX k.ú. H. je žalobou určovacou, vlastníckou, ktorou sa poskytuje ochrana vlastníckeho práva právnym predchodcom žalobcov.

Ochrana vlastníckeho práva je legitímna a skutočnosť, že vlastníkom spornej nehnuteľnosti, ktorá má byť predmetom konania, je v k.ú. nehnuteľnosti zapísaný nielen žalovaný, ale aj právny predchodca žalobcov (duplicitný zápis) odôvodňuje vždy naliehavý právny záujem žalobcu na určení, že jeho právni predchodcovia ku dňu smrti mali k uvedenej nehnuteľnosti vlastnícky vzťah. Preto pokiaľ sa žalobcovia, resp. ich právny predchodca domáha určenia, že jeho právni predchodcovia boli podielovými spoluvlastníkmi k parcele č. XXX/X, zapísanej teraz na LV č. XXX k.ú. H., a tento rozsudok bude zapísaný v katastri nehnuteľnosti a v súčasnej dobe ako vlastník tejto parcely je evidovaný niekto iný, majú žalobcovia vo vzťahu k žalovanému nepochybne naliehavý právny záujem na požadovanom určení.

Preto závery súdu prvého stupňa o nedostatku naliehavého právneho záujmu sú nesprávne a nezodpovedajú spravodlivému a zákonnému cieľu vyriešiť vlastnícky spor k uvedenej nehnuteľnosti. Takýmto postupom by došlo k odopretiu spravodlivosti navrhovateľom.

Preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ O.s.p.

Odvolací súd ako súvisiaci podľa § 212 ods. 2 písm. b/ O.s.p. zrušil aj výrok o trovách prvostupňového konania.

Vzhľadom na odvolacie námietky žalovaného je však potrebné uviesť, že tieto sú dôvodné. Nielen judikatúra Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR, na ktoré poukázal žalovaný vo svojom odvolaní, odôvodňuje jeho správnosť (odvolania). O správnosti názoru žalovaného vo vzťahu k výpočtu trov právneho zastúpenia poukazuje nakoniec aj aktuálnejšie rozhodnutie Ústavného súdu SR pod sp. zn. II.ÚS/478/2014-28 podľa ktorého pokiaľ je vec, právo alebo plnenie, ktoré je predmetom súdneho sporu, peniazmi oceniteľné, potom sa táto čiastka (suma) považuje za základ pre tarifnú hodnotu, a to aj v prípadoch určenia vlastníckeho práva k takejto veci. Nie je možné vychádzať z názoru, že vždy, keď je predmetom konania určenie vlastníckeho práva k veci, nemožno tento predmet konania peniazmi oceniť z hľadiska tarifnej odmeny podobne, ako to je pri vyrubovaní súdneho poplatku za určovací návrh.

Úlohou prvostupňového súdu v ďalšom konaní bude riadne konať o uplatnenom nároku navrhovateľov a rozhodnúť o tom, či nehnuteľnosť a to parcela č. XXX/X-zastavaná plocha a nádvorie o výmere 4109 m² v k.ú. H. zapísaná na LV č. XXX bola v podiele 1 vo vlastníctve W. Z. ku dňu smrti dňa 3.10.1971 a v podiele 1 vo vlastníctve Márie Kunderátovej ku dňu smrti 24.11.1973 s tým, že otázku naliehavého právneho záujmu je potrebné zo strany prvostupňového súdu akceptovať podľa ust. § 226 O.s.p. Konštatovanie dôvodnosti naliehavého právneho záujmu v prejednávanej veci však nedáva predpoklad bez ďalšieho o úspechu tejto žaloby.

Vo vzťahu k trovám konania bude sa taktiež prvostupňový súd riadiť právnym názorom odvolacieho súdu.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.